

УДК 342.9:347.9

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.1.70>

ПРИНЦИПИ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ

Шиман Є.О.,

аспірант юридичного факультету

Вищого навчального закладу «Національна академія управління»

ORCID: 0009-0007-5191-6886

Шиман Є.О. Принципи виконавчого провадження: поняття та ознаки.

Стаття присвячена формулюванню сучасного визначення поняття принципів виконавчого провадження та проведенні аналізу їх ознак.

Визначено, що поняття принципів виконавчого провадження обумовлюється поняттям принципів права та виконавчого провадження. Обґрунтовано твердження, що принципами виконавчого провадження не повинні бути ті з них, які характеризують організацію органів державної виконавчої служби, державних та приватних виконавців. Зроблено висновок, що помилковим є закріплення майже ідентичних принципів виконавчого провадження та принципів діяльності органів державної виконавчої служби та приватних виконавців у Законах України «Про виконавче провадження» та «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».

За наслідками дослідження сформульовано визначення поняття принципів виконавчого провадження, якими є нормативно визначені у законодавстві про виконавче провадження основні стабільні ідеї, положення, вимоги, що характеризують сутність та зміст виконавчого провадження як процесуального порядку примусового виконання судових рішень та рішень інших органів, складають певну систему та відображають закономірності розвитку виконавчого провадження.

Визначено ознаки принципів виконавчого провадження, які полягають в тому, що: 1) кожний принцип виконавчого провадження є основною (керівною) засадою, ідеєю, положенням чи вимогою, які складають його сутність та зміст; 2) принципи виконавчого провадження характеризують процедуру примусового виконання судових рішень та рішень інших органів чи посадових осіб, тобто за своєю правовою природою є процесуальними принципами; 3) кожний принцип виконавчого провадження безпосередньо або опосередковано закріплений в нормативно-правових актах про виконавче провадження, насамперед, у Законі «Про виконавче провадження»; 4) принципи виконавчого провадження складають певну систему, в якій один з принципів може опосередковано впливати з іншого, обумовлювати його або ж бути гарантією його реалізації; 5) принципи виконавчого провадження є стабільними, значно рідше підлягають зміні у порівнянні з іншими нормами законодавства.

Ключові слова: виконавче провадження, принципи виконавчого провадження, принципи права, державний виконавець, приватний виконавець, державна виконавча служба, принципи організації, принципи діяльності.

Shyman Y.O. Principles of enforcement proceedings: concepts and characteristics.

The article is devoted to formulating a modern definition of the concept of principles of enforcement proceedings and analyzing their characteristics.

It is determined that the concept of the principles of enforcement proceedings is conditioned by the concept of the principles of law and enforcement proceedings. The statement that the principles of enforcement proceedings should not be those that characterize the organization of state enforcement agencies, state and private enforcement agents is substantiated. It is concluded that it is erroneous to enshrine almost identical principles of enforcement proceedings and principles of activity of state enforcement authorities and private enforcement agents in the Laws of Ukraine "On Enforcement Proceedings" and "On Authorities and Persons Carrying Out Enforcement of Court Decisions and Decisions of Other Authorities."

Based on the results of the study, a definition of the concept of enforcement proceedings principles has been formulated, which are the basic stable ideas, provisions, and requirements defined by law on enforcement proceedings that characterize the essence and content of enforcement proceedings as a procedural order for the enforcement of court decisions and decisions of other bodies, form a certain system, and reflect the patterns of development of enforcement proceedings.

The characteristics of the principles of enforcement proceedings have been identified, which are as follows: 1) each principle of enforcement proceedings is a fundamental (guiding) principle, idea,

provision, or requirement that constitutes its essence and content; 2) the principles of enforcement proceedings characterize the procedure for the enforcement of court decisions and decisions of other bodies or officials, i.e., they are procedural principles in their legal nature; 3) each principle of enforcement proceedings is directly or indirectly enshrined in regulatory legal acts on enforcement proceedings, primarily in the Law "On Enforcement Proceedings"; 4) the principles of enforcement proceedings form a certain system in which one principle may indirectly follow from another, determine it, or guarantee its implementation; 5) the principles of enforcement proceedings are stable and are subject to change much less frequently than other legislative norms.

Key words: enforcement proceedings, principles of enforcement proceedings, principles of law, state enforcement officer, private enforcement officer, state enforcement service, principles of organization, principles of activity.

Постановка проблеми. Принципи виконавчого провадження є базисом побудови усієї системи примусового виконання рішень. Вони є орієнтиром як розвитку виконавчого провадження загалом, так і орієнтиром у застосування окремих норм законодавства про виконавче провадження, відображають усю його сутність. Через це наукове осмислення принципів виконавчого провадження, його поняття та ознак є надзвичайно важливим для подальшого наукового дослідження будь-яких питань виконавчого провадження.

Стан опрацювання проблематики. Поняття принципів виконавчого провадження загалом, її ознаки, особливості окремих принципів виконавчого провадження досліджували, зокрема, Ю.В. Білоусов, П.П. Заворотько, Л.В. Крупнова, Л.С. Малярчук, П.В. Макушев, М.П. Омельченко, А.В. П'ятницький, О.С. Снідевич, І.Г. Француз, С.Я. Фурса, К.П. Шевчук, М.Й. Штефан, С.В. Щербак та інші. Однак постійні зміни законодавства у сфері примусового виконання рішень потребують новітнього осмислення поняття принципів виконавчого провадження, їх сутності та ознак.

Мета дослідження, таким чином, полягає у сучасному визначенні поняття принципів виконавчого провадження та їх ознак.

Виклад основного матеріалу. Виходячи з лексичного розуміння поняття принципів виконавчого провадження, яке містить поєднання понять «принципи» та «виконавче провадження», вбачається, що його сутність та правильне розуміння цього поняття залежить та обумовлюється загальними підходами до розуміння поняття принципів права у вітчизняній науці та сутності та поняття виконавчого провадження. Спробуємо дослідити ці аспекти та сформулювати власне визначення поняття виконавчого провадження.

Поняття «принцип» означає з латині «начало», «основа». Принцип означає те, що лежить в основі чи то правила поведінки людини, чи то певної теорії науки, внутрішнього переконання людини тощо [1, с. 547].

З узагальнень, зроблених окремими науковцями вбачається, що поняття принципів права пов'язується з розуміння їх як основних чи керівних засад, ідей чи положень.

Так, наприклад, М.І. Козюбра зазначає, що в юридичній доктрині принципи права зазвичай пов'язуються із відправними ідеями, основними засадами, що визначають зміст і спрямованість правового регулювання [2, с. 66]. На думку О.В. Старчука, у правовій доктрині під час визначення поняття принципів права науковці вживають такі категорії, як вихідні теоретичні положення, основні, керівні засади (ідеї), загальні нормативно-керівні положення, провідні засади, закономірність, сутність, система координат тощо. Багато категорій є однорідними. Тому принципи – це загальні, керівні (основні, головні, відправні, вихідні теоретичні, загальні нормативно-керівні, спрямовуючі) положення [3, с. 40].

Зазначені узагальнені висновки підтверджуються чисельними визначеннями цього поняття у науці.

Поряд з визначенням поняття принципів права через основні чи керівні засади, ідеї чи положення, у науці знаходимо їх визначення і через поняття вимог. Так, О.Ф. Скакун вважає, що принципи права є також і безперечними вимогами (позитивними зобов'язаннями), які пред'являються до учасників суспільних відносин з метою гармонійного поєднання індивідуальних, групових і суспільних інтересів. При цьому, якщо це галузеві принципи – то вони є своєрідною системою координат, у рамках якої розвивається певна галузь права, й одночасно є вектором, що визначає напрямок розвитку цієї галузі [4, с. 221-222].

При дослідженні принципів виконавчого провадження не можна не звернути увагу на те, що Закон «Про виконавче провадження» у статті 2 веде мову не про принципи виконавчого провадження, а про його засади. Зауважимо, що у наведених вище наукових положеннях, поняття принципу у праві досить часто визначається також через засаду або ж основну засаду. Не можна не звернути увагу також на те, що натомість Закон «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання

судових рішень і рішень інших органів» відповідні названі у Законі «Про виконавче провадження» засади називає принципами діяльності органів державної виконавчої служби та приватних виконавців. У законодавстві знаходимо й інші положення, які не дають чіткого розуміння понять «принципи» та «засади», зокрема, ст. 4 Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» має назву «Принципи та засади здійснення адвокатської діяльності», поміж тим не окреслює чітко, у чому ж все таки полягає відмінність між цими поняттями. Слід звернути увагу і на поняття «основи», яке є досить близьким до них сутнісно та досить широко застосовується у законодавстві.

Вважаємо, що потенційно можна знайти відмінності між поняттями «принципи» та «засади». Зазначене вимагає концептуальних наукових досліджень на загальнотеоретичному рівні. Однак, в межах дослідження, що здійснюється, поняття «принципи» та «засади» варто розглядати як синоніми.

Узагальнюючи наведене, вважаємо, що при окресленні поняття принципів виконавчого провадження, зазначені напрацювання науки теорії права можуть бути взяті за основу, а відтак, під принципами виконавчого провадження варто розуміти певні основні чи керівні засади, ідеї, положення чи вимоги тощо.

Оскільки мова йде про принципи виконавчого провадження, їх визначення, звичайно, обумовлюється й розумінням поняття виконавчого провадження.

Нормативне визначення поняття виконавчого провадження знаходимо у ст. 1 Закону «Про виконавче провадження». Згідно з нею, виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) (далі – рішення) – сукупність дій визначених у цьому Законі органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню. Погоджуємося з висловленою у науці справедливою критикою цього поняття через суттєві недоліки, насамперед, теоретичного характеру [5, с. 101–106]. Не будемо їх повторювати. Однак, маємо звернути увагу на один досить важливий позитивний аспект цього визначення – виконавче провадження є сукупністю дій, а ми б сказали, навіть діяльністю. Логічно припустити, що принципи виконавчого провадження – це принципи діяльності з виконання судових рішень та рішень інших органів чи посадових осіб.

Тому при визначенні сутності поняття принципів виконавчого провадження та їх правової природи варто також врахувати, що традиційно у аналогічних випадках при дослідженні принципів тих чи інших державних органів чи посадових осіб, інших учасників правовідносин, зокрема, і процесуальних, враховується їх особливості – стосуються вони організації цих органів (посадових осіб), чи їх діяльності з виконання покладених на них завдань. Відтак, у правовій науці досить поширеною є класифікація принципів на принципи організації та принципи діяльності державних органів чи посадових осіб, інших осіб у правовідносинах. Тому у науці цілком обґрунтовано бачимо і принципи організації та діяльності суду [6], адвокатури [7, с. 27], прокуратури [8] тощо. Якщо ж говорити про виконавче провадження як процедуру примусового виконання судових рішень та рішень інших органів та посадових осіб, то відповідну діяльність здійснюють державні та приватні виконавці. Відтак, і тут також можна говорити про принципи організації та діяльності державних та приватних виконавців.

Однак, якщо брати за об'єкт дослідження саме виконавче провадження як сукупність дій, зокрема, діяльність, то слід зробити висновок, що принципи виконавчого провадження є принципами, що характеризуються діяльністю, зокрема, органів державної виконавчої служби, державних та приватних виконавців з виконання судових рішень та рішень інших органів, а не організацією роботи цих органів чи посадових осіб. Відтак, при формулюванні поняття та системи принципів виконавчого провадження, варто звертати увагу, що такими принципами не повинні бути ті з них, які характеризують організацію органів державної виконавчої служби, державних та приватних виконавців. В аспекті дослідження принципів саме виконавчого провадження зазначене твердження є актуальним з огляду на те, що Закон «Про виконавче провадження» як нормативний акт, який врегульовує питання діяльності з виконання судових рішень та рішень інших органів, та Закон «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», який є актом, що визначає організацію діяльності державних та приватних виконавців, містять майже ідентичний перелік принципів виконавчого провадження та принципів діяльності органів державної виконавчої служби та приватних виконавців (як їх називає Закон «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»). Однак, Закон «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» є Законом, що визначає організацію діяльності державних та приватних виконавців, а відтак, повинен

не дублювати принципи виконавчого провадження, а повинен містити перелік принципів організації діяльності органів державної виконавчої служби та приватних виконавців. Діюче на сьогодні правове регулювання у Законі «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» є помилковим. У зв'язку з цим, наприклад, не можемо погодитися з Ю.П. Ільїною, яка називає свою статтю «Доцільність законодавчого закріплення принципів виконавчого провадження в рамках реформування державної виконавчої служби України», однак, по тексту статті веде мову про принципи організації та діяльності державної виконавчої служби [9], ототожнюючи, таким чином, принципи виконавчого провадження з принципами організації та діяльності державної виконавчої служби. У зв'язку з наведеним, враховуємо, що принципи виконавчого провадження – це ті ідеї, які характеризують та відображають виключно процедуру виконання судових рішень та рішень інших органів та є принципами діяльності, а не принципами організації діяльності державних та приватних виконавців.

При цьому, однак, принципи виконавчого провадження також не можна ототожнювати виключно лише з принципами діяльності органів державної виконавчої служби, державних та приватних виконавців. Вважаємо, що виконавче провадження є діяльністю не лише цих органів та посадових осіб. Підтримуємо широкий підхід до визначення поняття виконавчого провадження як діяльності не лише органів державної виконавчої служби, державних та приватних виконавців, щодо виконання судових рішень, а і інших осіб. Такими особами, насамперед, є боржник та стягувач, представники сторін виконавчого провадження, прокурор, особи, які сприяють державним чи приватним виконавцям у вчиненні виконавчих дій (наприклад, експерти, спеціалісти, поняті тощо). Відтак, принципи виконавчого провадження повинні характеризувати та відображати дії та діяльність і цих учасників виконавчого провадження.

Виходячи з цього, навряд чи можна погодитися з Ю.В. Білоусовим, який під принципами виконавчого провадження розглядає закріплені у правових нормах основні засади, керівні положення, які визначають *організацію* (виділено нами – Є.Ш.) органів державної виконавчої служби, зміст і спрямованість її діяльності, правовий статус учасників виконавчого провадження [10, с. 16]. Такий підхід не виглядає обґрунтованим через те, що поняття принципів виконавчого провадження пов'язує з організацією органів державної виконавчої служби, однак, принципи виконавчого провадження повинні бути за своєю правовою природою принципами саме діяльності державної виконавчої служби. Крім того, слід наголосити, що зазвичай в Україні нормативне врегулювання відносин з організації органів та осіб, які здійснювали чи здійснюють примусове виконання рішень судів та інших органів та виконавче провадження завжди врегульовувалося різними нормативними актами – спочатку Законом «Про державну виконавчу службу» та Законом «Про виконавче провадження», а на сьогодні Законом «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» та Законом «Про виконавче провадження».

При дослідженні поняття та особливостей принципів виконавчого провадження варто також звернути увагу, що будь-які принципи як ідеї чи засади мають свій предмет. Щодо принципів виконавчого провадження таким предметом є власне виконавче провадження. Якщо предметом, основні ідеї якого відображаються, є не виконавче провадження, а щось інше, то такі положення не можна вважати принципами виконавчого провадження. Таким чином, при окресленні загальних положень щодо принципів виконавчого провадження, насамперед, слід звертати увагу і на проблему правильного застосування термінології.

Слід звернути увагу, що і законодавець, і науковці по різному підходять до того, що власне є предметом принципів, які врегульовують примусове виконання судових рішень та рішень інших органів.

Так, на це інколи не звертається увага у науці виконавчого провадження, оскільки одні і ті ж самі принципи називають принципами різних предметів, які вони відображають. Фактично у такому випадку йде ототожнення поняття принципів виконавчого провадження з поняттям принципів, що характеризують інший предмет.

Так, наприклад, М. Кулава у своїй праці «Принципи державного регулювання діяльності органів ДВС та приватних виконавців» фактично досліджує всі принципи, визначені Законом «Про виконавче провадження» як принципи виконавчого провадження, однак фактично називає їх принципами державного регулювання діяльності органів ДВС та приватних виконавців [11, с. 71-80]. При цьому, під принципами державного управління виконавчою системою науковця розуміє закріплені у нормативно-правових актах стійкі, системоутворюючі конструкції, які фактично використовуються у практичній діяльності при примусовому виконанні рішень, виступають запорукою ефективного, дієвого, що відповідає сучасним реаліям, механізму державного управління примусовим виконанням рішень [11, с. 75]. Очевидно, що предметом принципів державного регулювання діяльності органів ДВС та приватних виконавців повинні бути не принципи виконавчого провадження як

діяльності з примусового виконання судових рішень та рішень інших органів, а державне регулювання діяльності органів ДВС та приватних виконавців. Принципами адміністративно-правового забезпечення примусового виконання судових рішень також є принципи виконавчого провадження у В.П. Мороз [12, с. 65-78].

Аналогічні суперечності зустрічаються і на рівні законопроектної роботи.

Так, проект Закону про виконавче провадження №3726 від 23.06.2020 у статті 2, як вбачається, врегульовує не принципи виконавчого провадження, а принципи законодавчого регулювання виконавчого провадження, якими визначає: 1) законність; 2) обов'язковість виконання рішень; 3) державна мова виконавчого провадження; 4) диспозитивності виконавчого провадження; 5) неупередженість та процесуальна незалежність виконавця; 6) співмірність заходів примусового виконання і визначеного у виконавчому документі зобов'язання боржника; 7) відкритість інформації для сторін виконавчого провадження; 8) конфіденційність інформації, яка має місце у виконавчому провадженні, окрім передбачених цим законом випадків можливості її оприлюднення чи розголошення [13, с. 65-78]. Однак, у нас виникає логічне питання щодо того, чи є ці перераховані принципи принципами законодавчого регулювання? Законодавче регулювання загалом і законодавче регулювання виконавчого провадження, зокрема, є діяльністю Верховної Ради України як законодавчого органу в Україні. Через це принципами законодавчого регулювання повинні бути та є й саме ті принципи, які регулюють виключно цю діяльність. Такі принципи законодавчого регулювання, на наш погляд, може містити закон, який врегульовує діяльність Верховної Ради України, наприклад, Регламент. Закон щодо виконавчого провадження взагалі не повинен містити принципів законодавчого регулювання виконавчого провадження. Зазначене, на наш погляд, свідчить про відсутність правильного теоретичного підходу до усіх цих питань.

Наукове визначення поняття принципів виконавчого провадження та його аналіз знаходимо у правовій науці.

Так, наприклад, Е.В. Колесникова під принципами виконавчого провадження розуміє основоположні керівні ідеї, засади, які визначають сутність, зміст і спрямованість діяльності органів державної виконавчої служби, а також їх обсяг повноважень у виконавчому провадженні [14, с. 62]. Однак, таке розуміння принципів є неповним, оскільки обмежує їх поширення лише на органи державної виконавчої служби та не враховує, що вони поширюються також і на діяльність приватних виконавців.

А.В. Гайченко натомість аналізує поняття принципів діяльності державних органів, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів, під якими розуміє основоположні ідеї, які визначають зміст та основу діяльності органів примусового виконання рішень, що визначає дієвість судової системи, верховенство права та гарантує дотримання прав і свобод громадян [15, с. 60]. Вважаємо, що в цьому випадку не варто було б говорити виключно про принципи діяльності державних органів, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів, оскільки такий підхід не враховує фактично спільність тих основоположних ідей діяльності, яке здійснюють державні органи з примусового виконання рішень та приватні виконавці.

Таким чином, бачимо, що не завжди висловлені у науці визначення поняття принципів виконавчого провадження були б такими, які виглядали універсальними та завершеними.

З урахуванням викладених особливостей поняття принципів виконавчого провадження та дослідженого у науці вчення як про принципи права загалом, так і про принципи виконавчого провадження, зокрема, сформулюємо основні, визначальні ознаки цих принципів.

Вважаємо, що ознаки принципів виконавчого провадження полягають в тому, що:

1) *кожний принцип виконавчого провадження є основною (керівною) засадою, ідеєю, положенням чи вимогою, які складають його сутність та зміст.* Зазначені основні (керівні) засади, ідеї, положення чи вимоги, як правило, є чіткими, такими, що мають концентроване вираження, закономірності, правила поведінки учасників виконавчого провадження як по відношенню один до одного, так і по відношенню до об'єктів дії принципу. Принципу виконавчого провадження як ідеї притаманна узагальнена характеристика норми права як правила взаємодії між учасниками виконавчого провадження.

2) *принципи виконавчого провадження характеризують процедуру примусового виконання судових рішень та рішень інших органів чи посадових осіб, тобто за своєю правовою природою є процесуальними принципами.* У цій ознаці принципів виконавчого провадження проявляється сутність принципів виконавчого провадження як родового поняття по відношенню до більш загального поняття принципів права, та характеризують їх як категорію процесуального, а не матеріального права. У принципах виконавчого провадження відображаються ідеї, що є притаманні відносинам з примусового виконання рішень судів та рішень інших юрисдикційних органів, а саме тих відносин, які виникають уже на завершальній стадії юрисдикційного процесу – стадії виконання рішення компетентного органу чи посадової особи.

3) кожний принцип виконавчого провадження безпосередньо або опосередковано закріплений в нормативно-правових актах про виконавче провадження, насамперед, у Законі «Про виконавче провадження». Як і інші принципи права, закріплення принципів виконавчого провадження у законодавстві про виконавче провадження можливе у двох формах: а) безпосереднє закріплення – зазначена форма нормативного закріплення принципів полягає в тому, що принципи виконавчого провадження формулюються окремих нормах (статтях) законодавчих актів, які фіксують або ж найменування та наявність того чи іншого принципу у виконавчому провадженні, або ж навіть можуть містити їх коротке тлумачення, деталізацію їх змісту; 2) опосередковане закріплення, при якому нормативні акти про виконавче провадження не містять вказівки про наявність того чи іншого принципу, однак, така наявність, як і зміст принципу виводяться з аналізу змісту законодавства про виконавче провадження.

До 05.10.2016 законодавство про виконавче провадження не містило безпосереднього нормативного закріплення принципів виконавчого провадження у законодавстві про виконавче провадження. Вперше принципи виконавчого провадження знайшли своє безпосереднє закріплення у діючому Законі «Про виконавче провадження». Стаття 2 цього Закону визначала перелік засад, з дотриманням яких здійснюється виконавчого провадження. Таким чином, на сьогодні маємо безпосереднє закріплення принципів виконавчого провадження без жодної їх деталізації. Звичайно, що поряд з нормативно закріпленими у наведеній статті 9 принципами (засадами) виконавчого провадження, існує і опосередковане закріплення окремих принципів, на що вказується у науці.

4) *принципи виконавчого провадження складають певну систему, в якій один з принципів може опосередковано впливати з іншого, обумовлювати його або ж бути гарантією його реалізації.* В такому разі слід говорити про системність принципів виконавчого провадження. Принципи виконавчого провадження повинні бути взаємоузгодженими між собою та з іншими елементами правового регулювання. Принципи як загальні ідеї можуть мати певні винятки, які зазвичай слід розглядати як прояв іншої керівної ідеї, тобто іншого принципу, однак вони не можуть концептуально суперечити один одному.

5) *принципи виконавчого провадження є стабільними, значно рідше підлягають зміні у порівнянні з іншими нормами законодавства.* Зазначена ознака принципів є проявом загального підходу теорії держави та права щодо стабільності принципів права. У сучасному праворозумінні принципами права розглядаються найбільш стабільні вимоги, які уособлюють суспільні цінності, дозволяють відтворити їх під час формування та дії права, визначаючи його характер і напрями подальшого розвитку [2, с. 70]. При зміні норм законодавства про виконавче провадження його принципи зазвичай не зазнають своєї зміни.

Висновки. З урахуванням всього наведеного вважаємо за необхідне сформулювати власне визначення поняття принципів виконавчого провадження. На наш погляд, принципами виконавчого провадження є нормативно визначені у законодавстві про виконавче провадження основні стабільні ідеї, положення, вимоги, що характеризують сутність та зміст виконавчого провадження як процесуального порядку примусового виконання судових рішень та рішень інших органів, складають певну систему та відображають закономірності розвитку виконавчого провадження.

Ознаки принципів виконавчого провадження полягають в тому, що: 1) кожний принцип виконавчого провадження є основною (керівною) засадою, ідеєю, положенням чи вимогою, які складають його сутність та зміст; 2) принципи виконавчого провадження характеризують процедуру примусового виконання судових рішень та рішень інших органів чи посадових осіб, тобто за своєю правовою природою є процесуальними принципами; 3) кожний принцип виконавчого провадження безпосередньо або опосередковано закріплений в нормативно-правових актах про виконавче провадження, насамперед, у Законі «Про виконавче провадження»; 4) принципи виконавчого провадження складають певну систему, в якій один з принципів може опосередковано впливати з іншого, обумовлювати його або ж бути гарантією його реалізації; 5) принципи виконавчого провадження є стабільними, значно рідше підлягають зміні у порівнянні з іншими нормами законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Словник іншомовних слів; за ред. О.С. Мельничук. К.: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1974. 775 с.
2. Загальна теорія права: підручник / М.І. Козюбра, С.П.Погребняк, О.В. Цельєв, Ю.І. Матвєєва; за заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Baite, 2015. 392 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/8/f/283756.pdf> (дата звернення: 10.11.2025).
3. Старчук О.В. Щодо поняття принципів права. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 40–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2012_2_11 (дата звернення: 10.11.2025).

4. Скакун О.Ф. Теорія права і держави: підручник. Київ: Прав. єдність, 2009. 520 с.
5. Гук Б.М. Проблеми дефініції поняття виконавчого провадження. *Університетські наукові записки*. 2009. № 1. С. 101–106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_1_19 (дата звернення: 10.11.2025).
6. Факас І. Б. Конституційно-правові принципи організації та діяльності судів загальної юрисдикції в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.02; Київ. нац. ун-т внутр. справ. Київ, 2009. 17 с. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0409U001154> (дата звернення: 10.11.2025).
7. Грисюк В. В. Система принципів здійснення адвокатської діяльності. *Право і суспільство*. 2019. № 5. С. 24–30. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-5-1-4>.
8. Малюга В.І., Михайленко О.Р. Принципи організації та діяльності прокуратури України: монографія. КНУТШ. Київ : Київ. ун-т, 2005. 130 с.
9. Ільїна Ю.П. Доцільність законодавчого закріплення принципів виконавчого провадження в рамках реформування державної виконавчої служби України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 5. С. 116–119. URL: https://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/07/5_2015.pdf (дата звернення: 10.11.2025).
10. Білоусов Ю.В. Виконавче провадження: [навч. посіб.]. К.: Прецедент, 2005. 192 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/Bilousov_2005.pdf (дата звернення: 10.11.2025).
11. Кулава М. Принципи державного регулювання діяльності органів ДВС та приватних виконавців. *Публічне урядування*. 2018. № 3 (13). С. 71–80. DOI <https://doi.org/10.31618/vadnd.v1i13.134>.
12. Мороз В.П. Адміністративно-правове забезпечення примусового виконання судових рішень в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук; 12.00.07. Дніпро, 2021. 513 с. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0521U101399> (дата звернення: 10.11.2025).
13. Проект Закону про виконавче провадження № 3726 від 23.06.2020. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69256 (дата звернення: 10.11.2025).
14. Колесникова Е.В. Поняття та види принципів виконавчого провадження. *Цивілістична процесуальна думка*. 2018. № 2. С. 61–65. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3358/CPD%232_18_190121_avt.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 10.11.2025).
15. Гайченко А.В. Адміністративно-правові засади діяльності державних органів, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: дис. док. філософ. (081 Право). К., 2021. 195 с. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0821U101028> (дата звернення: 10.11.2025).